

במדינה

דוגמה לכלל מדיני נושן: מסגרת אחת יכולה לשמש, בזה אחר זה, מטרת שונות ואדונים שונים, בהתאם להתפתחות הנתונים הפוליטיים.

העם

העונה המתה

מסביב המה הסער - אך ישראל גרא' תה, השבוע, כאי של שקט ושלחתי-רוח. המרחב רעד כולו. כאיראן היתה זאת רעידה פשוטה כמשמעה - רעש'אדמה אדיר, בו ניספו רבבות. רעש מסוג אחר מילא את החלל בקצה השני של המרחב - באלג'יריה הצעירה, ששקעה בסיכוב חדש של מאבקי הפנימיים (ראה להלן).

בין שני הקצוות, מסביב לישראל, התקור טסו מדינות-ערב השכנות, כפי שלא התקוטטו מזה שנים רבות (ראה להלן). היה זה בלי ספק אחד המשברים היסודיים ביותר שעברו על המהפכה הערבית.

אחד לא שבת. התוצאות של כל הזעזועים האלה ישפיעו על ישראל בשנים הקרובות. אך המדינה עצמה היתה שקועה בתנומת אלול, החודש המת ביותר של השנה, כשהכל ממתנים לחגים המתקרבים. עורכי הצהרונים שברו להם את הראש כיצד לחבר כותרות ראשיות, ולא תמיד בהצלחה. ראש-הממשלה הסתובב בצפון הרחוק, ושוב לא יכול היה, בתעלוליו ה'רגילים, לספק לאזרחיו עיסוק וחומר-קריאה.

המילדת המקורית של הליגה היתה שר-החוץ הבריטי, אנתוני אידן, בשלהי מלחמת העולם השנייה. אז היו כל מדינות ערב כפופות למישטרים ששירתו את הבריטים. האנגלים הקימו את הגוף כדי שיעזור לה לסלק סופית את הצרפתים מן המרחב המרוחי, ולמנוע חזרת מתחרים חדשים ל'תוכו.

המדינה הערבית החזקה ביותר היתה מצרים, אשר מלכה המושחת, פארוק, היה כל'שרת ניכעז בידי הבריטים. קאהיר הפכה מרכז הגוף.

אולם מן הרגע הראשון לא פסקו המריבות הפנימיות. הקינאה והשינאה ההדדיות שלטו בכל, למרות הכשרון הערבי לחפות על כל פילוג בהחלטות חסודות ומליציות של איחוד ואחזה. השינאה המשותפת ל'ציונות היתה הגורם המלכד היחיד.

בימים הראשונים עוד היתה הליגה גוף מתון. בתמונה מפורסמת אחת לחץ מו'כיר הליגה, עזאם באשא, את ידיו של משה שרת. אולם בשנת 1947 החליטה ה'ליגה לפעול במשותף נגד הקמת מדינה יהודית, ובחסותה תוכננה הפלישה לארץ-ישראל.

פלישה זו נכשלה הודות למריבות ה'פנימיות, שגברו על כל שיקול אחר. פארוק, עבדאללה ונורי סעיד היו מוכנים למכור איש את רעהו לציונים - ואמנם עשו זאת.

בשנות פאלוג'ה מתה הליגה בפעם הראשונה - ועמה כל המישטרים העיקריים שהיו הכרים בה.

רע"ם ללא חזיון. הורע של כיס פאלוג'ה נבט כעבור ארבע שנים, כאשר חולל גמאל עבד אל-נאצר, שהיה אחד הקצינים בכים, את המהפכה הגדולה במצרים.

אחרי כמה שנים של היסוסים והתמצצאות בשטה, מצא גמאל את הגל הגדול עליו החליט לרכב: גל הלאומיות הערבית וה'איחוד הערבי. אף שליט ערבי אחד לא העז להתנגד לאידיאלים אלה בגלוי, והליגה הערבית הפכה מכשיר בידי גמאל עבד אל-נאצר ומדיניות-החוץ המיצרית.

מצב זה נישאר בעינו כל עוד התקדם גמאל במסע-יצצנותיו. הוא יצא מנצח ממערכת סואץ-סיני. סוריה הצטרפה ל'מצרים. בעיראק ניצחה המהפכה לאומית. היה נידמה כאילו המישטרים השנואים ביותר ובסעודיה יפלו בכל רגע.

אולם מסע זה הגיע לקץ פתאומי. בבט'חוננו העצמי הרב, הרחיק גמאל לכת, לא חישב את מעשיו בתבונה ובוהירות. הפיכה חדשה קרעה את סוריה ממצרים, הותרה מרע"ם רק את השם המפוצץ.

דגל במקום דגל. השליט המיצרי ה'צעיר אינו הוגה-דעות מרחיק-ראות, וחסרה לו השקפת-עולם ציקבית, שתכלול את מעשיו ותאפשר לו תיכונן ושיטתיות.

אולם הוא מצטיין בכושר-האיתור, בתגו'בה מהירה ומפוכחת בימי משבר וצרה. כך נהג גם ביום התמוטטות רע"ם. תוך שעות מעטות החליט כי הסיסמה הלאומנית איבדה את כוחה במאבק על האיחוד הערבי. מייד המציא לה תחליף, בעל כוח פוטנציאלי רב: הסיסמה הסוציאליט.

אחרי שנכשל בניסונו לאחד את כל הערבים תחת שלטונו, בתפקידו כמשחרר הלאום הערבי, החליט להגשים אותה שאי-פה עצמה בתפקידו כמשחרר ההמונים ה'ערבים מעול ערצים ריאקציוניים. דגל הלאום פינה את מקומו בראש התורן, לדגל המעמד.

באותו רגע היתה מצרים צריכה לפרוש, למעשה, מן הליגה הערבית.

חזרה לרמזשק. כי הליגה, כמו האר"ם, אינו "חבר לאומים", כי אם "חבר ממש'לות". זהו איגוד של ממשלות ערב ה'קיימות - אותן הממשלות עצמן שגמאל הכריז עליהן עתה מלחמה לחיים ולמוות.

אולם הוא לא רצה ליוזם את הקרע, לקבל על עצמו את כתם מפר האחדות הערבית. הוא המתיך להזדמנות. זו באה כאשר מלאה כוס הרעל בסוריה.

מן היום שגורש ממשק, לא נח עבד אל-נאצר מנסינותיו לחזור אליה. כי דמי שק היא סמל, עריסת הלאומיות הערבית, קיברו של צלח אל-דין האגדתי. היא גם סמל כשלונו הגדול ביותר. שיבתו של עבד אל-נאצר לסוריה היתה מעלה את יוקרתו לשיאים מסחררים.

בינתיים נכרו שליטי ערב, באיחוד רב, (המשך בעמוד 10)

משרד-החוץ מתכונן לתקופה קשה ביחסים עם ארצות-הברית.

לפי סיכומי גולדה מאיר עצמה: ארצות-הברית תמשיך לצדד בעצם זכותה של מדינת-ישראל להתקיים, אולם תוך כדי כך תצמצם - או אפילו תבטל - את הזכויות השונות שהעניקה למדינת ישראל לפנים משורת הדין. שני השטחים בהם חושש משרד-החוץ מפני קשיים: דיוני האר"ם בענייני המרחב, וביטול ההנחות וההקלות הכלכליות.

תשמע יותר ויותר על פעילותו של שריהעבודה יגאל אלון ברחוב הערבי.

אלון החליט לצלל את אפשרויות משרדו, כדי לרכוש ככל האפשר את לב הערבים. בין השאר: עלידי צירוף נציגים ערביים לכל מועצה ציבורית-מקצועית הנתונה למרות משרד העבודה; וסלילת כבישי-גישה על חשבון המשרד לכל כפר ערבי.

ויכוחים פוערים מתנהלים בקרב מוסדות מ"ם ואחדות העבודה.

הרקע: האשמות חריפות כי משרד-החוץ ומוסדות אחרים של הממשלה נתנו הוראות מסוכנות למשלחת הישראלית שהשתתפה בפסטיבאל הנוער הדמוקראטי בהלסינקי. בקרב מפ"ם הושמעו אף דעות כי יש להביא

תסדרו בלעדיו!

את הפרשה לידיעת הכנסת עוד במשך הפגרה הנוכחית - או לגלות את הפרטים לציבור, מחוץ לבמת הכנסת.

הקפאת תוספת היוקר, והתימת חוזים קולקטיביים לי זמן ארוך יסוכמו בין אשכול לאהרון בקר מיד עם שובו של שר האוצר מנסיעתו הנוכחית לארצות-הברית.

במקביל להקפאת שכר, ה'בטיח אשכול לבקר הקפאת מחירים ולצורך זה אף ורז את השגת ה'הס'כס בין ההסתדרות לבין התאחדות בעלי התעשייה. אשכול, שמטרתו העיקרית

בנטיעה זו היא לדאוג שהסיוע האמריקאי לישראל לא ייפגע בעקבות סימני שינוי המדיניות האמריקאית כלפי ישראל, כבר קיים דיון עם בקר בשאלות תוספת היוקר מאחורי גבה של השותפת הקואליציונית אחדות-העבודה. כוונתו של אשכול, שתמיכת הליברלים בהסתדרות מובטחת לו בשאלות תוספת היוקר, היא ללחוץ את אחדות העבודה אל הקיר ולכונן יתר שיתוף פעולה עם מפא"י.

שר החקלאות משה דיין יעורר סערה חדשה בהצעת חוק התיכונן החקלאי שהוא עומד להביא לכנסת במושב הקרוב.

חוק תיכונן זה, המבטל למעשה את מועצות הייצור המפורסמות, שהן עצמן פרי יוזמתו של דיין, י'פונן את שר החקלאות לדיקטטור ולקובע הסופי בכל מקרה של חילוקי דעות לכשהם בין משרד החקלאות והחקלאים.

חברי הכנסת, שקיוו לבלות את חופשתם עד תום, עליו לים להתאכזב כבר כימים הקרובים.

כנראה שרוב ועדות הכנסת תתכנסנה, למרות הפגרה, לדיון בעניינים בווערים על הפרק. חבר הכנסת ה'חרותי, אברהם דורי, כבר הגיש ליושב ראש ועדת החינוך דרישה לכנס את הוועדה לדיון בבעיות שהתעוררו כבר בימי הלימודים הראשונים. נושא נוסף שיועלה ללא ספק על שולחן הוועדה, הוא בעיית המנהלים-המועלים בבתי-הספר השונים.

גם ועדת הספורט תזומן לדיון בענייני ג'אקארטה מאלאיה.

עסקי המפלגות טיילו בעולם, מנעו הכר'עות פוליטיות. משרד-החוץ הרגיע את ה'תושבים ביחס לעצרת-אר"ם הקרובה, טען כי אין לצפות לאפתעות בלתי-נעימות. ו'אילו הדי פרשת סובלון, שהגיעו מלונדון, נראו כוכר מן העבר.

הגימה הטראגית היחידה שהוכנסה להחי שלח זו היתה טמונה במותן של דמויות ציבוריות. מלאך-המחת לא נח גם בעונה המתה. כאשר נפטר השבוע הרצל ברגי, אחד האינטלקטואלים האחרונים של מפא"י, שריד מן התקופה כשוו היתה צדיין מפל'גה סוציאלי-דמוקראטית, היתה זאת הזדמנות למחשבות נוגות.

כי למפא"י אין ברגר שני, אלא רק אלמוגים. הרמה האנושית יורדת בהתמדה - דבר שגם הוא סימן לבאות.

יחסים מרחביים: גמאל לא וגמל

קולם של סיכסוכים ערביים הוא תמיד מוסיקה נעימה באוזני רוב אזרחי ישראל. השבוע יכלו לשבת, כמו באופירה, לעצום את העיניים ולהתמסר למנגינה הערבית הערבה לאוזן. הליגה הערבית, שהפכה שם נירדף לשינאת-ישראל המאוחרת, גססה ב'ברעש. בכל רגע יכלה לנשום את נשימתה האחרונה. מעטים בישראל ישפכו דמעות על סבלו-תיה.

מוות בפאלוג'ה. הליגה (ששמה ה'מלא הוא חבר המדינות הערביות) היא